

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/120/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119203606
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119203606.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Martina Fiľakovského a JUDr. Anny Kovalovej v právnej veci žalobkyne X. F., nar. X.X.XXXX, bývajúcej v T. na ul. Y. č. XXXX/XX, právne zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom vo Svidníku na ul. Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanému: Intrum Slovakia s.r.o., so sídlom v Bratislave na ul. Mýtnej č. 48, IČO: 35 831 154, právne zastúpenému JUDr. Jánom Šoltésom, advokátom, so sídlom v Bratislave na ul. Mýtnej č. 48, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 518,99 eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 3.9.2019 č.k. 16Csp/45/2019-32 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Žalobkyni sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 250,- eur. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Ďalej vyslovil, že žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.
2. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 19.9.2018 vydaným vo veci 8Csp/6/2018 bola žalobkyni uložená povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 3.383,48 eur s príslušenstvom. V časti istiny v sume 113,28 eur s príslušenstvom došlo k zastaveniu konania a v prevyšujúcej časti žaloba žalovaného bola zamietnutá. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 11.10.2018.
3. Podľa ust. § 3 ods. 3 a 5 veta posledná zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.
4. Vyššie uvedené ustanovenie predstavuje ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritériá na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadostučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadostučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovenej Zákomom o ochrane spotrebiteľa alebo osobitným predpisom bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

5. V prejednávanom prípade však možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení pôžičky a teda k strate finančných prostriedkov. Pri finančných službách je odopreté plnenie veriteľovi na základe jeho žaloby výlučne z dôvodu, že sa vyžaduje bez platného právneho dôvodu (nedostatok zmluvnej náležitosti) alebo ide o nekalú obchodnú praktiku, prípadne neprijateľnú zmluvnú podmienku.

6. Ak zákonodarca ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. formuloval tak, že porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu bez toho, aby ujma nastala alebo čo len hrozila, a teda postačuje spôsobilosť porušenia práva alebo povinnosti viesť k ujme spotrebiteľa, tak základ nároku na finančné zadosťučinenie je daný. Ani analogicky nemožno aplikovať ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keďže zákon č. 250/2007 Z.z. žiadnu postupnosť satisfakčných prostriedkov neustanovuje, rovnako neustanovuje, že k právu na finančné zadosťučinenie za porušenie spotrebiteľského práva spôsobom, ktorý môže privodiť ujmu spotrebiteľovi, je potrebná určitá intenzita.

7. Žalovaný tým, že si vo vzťahu k žalobkyni uplatňoval finančné plnenie, na ktoré nemal nárok, vyvolal u nej stav právnej neistoty, v dôsledku čoho sa žalovaná musela brániť proti podanej žalobe zo strany žalovaného.

8. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia za primeranú sa považovala suma 250,- eur a to s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobkyne. Aj bez stanovenia kritérií výšky primeraného finančného zadosťučinenia treba vychádzať z toho, že toto má plniť jednak funkciu satisfakčnú, jednak funkciu sankčnú tak, aby dostatočne odradila dodávateľa od nekalého konania, ktorého sa dopustil voči úspešnému spotrebiteľovi a jednak ho treba chápať aj ako odmenu za to, že sa spotrebiteľ pustil do sporu s nepochybne ekonomicky a právne silnejším dodávateľom a svojim úspechom priniesol benefit aj pre ostatných spotrebiteľov v tom, že možno predpokladať, že dodávateľ sa konania, ktorého sa dopustil voči nemu, sa už voči ďalším spotrebiteľom nedopustí, prípadne sa ho nedopustí v takej intenzite. Pri rozhodovaní o výške finančného zadosťučinenia sa zohľadnilo aj to, že žalobkyňa nemá doposiaľ uhradené všetky splátky z úverového vzťahu.

9. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1, 2 CSP.

10. Proti tomuto rozsudku, s výnimkou výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol rozsudok zmeniť tak, aby žaloba žalobkyne bola v celom rozsahu zamietnutá. Ako dôvod uviedol, že žalobkyňa nemá žiaden nárok titulom primeraného finančného zadosťučinenia, nakoľko predpokladom priznania finančného zadosťučinenia je úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti spotrebiteľom tak, ako je to uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti je treba rozumieť aktívne konanie spotrebiteľa a úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práv alebo povinností určených na ochranu spotrebiteľov, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Žalobkyňa si neuplatnila žiaden konkrétny nárok z porušenia práv alebo povinností určených na ochranu spotrebiteľa, napr. nárok na náhradu škody, prípadne nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. V žalobe bližšie nešpecifikovala a taktiež nekonkretizovala ani len jedno jej spotrebiteľské právo priznané jej zákonom č. 250/2007 Z.z., ktoré malo byť porušené a pre ktoré by jej mal prináležať nárok titulom primeraného finančného zadosťučinenia. Formálne nedostatky úverovej zmluvy, v dôsledku ktorých sa úver považuje za bezúročný, nepredstavujú porušenie práv spotrebiteľa v zmysle zákona č. 250/2007 Z.z., ale v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. predstavujú prísnu sankciu pre veriteľa v podobe straty nároku na zmluvne dojednané úroky z úveru.

11. Rovnako nie je splnená ani druhá podmienka na uplatnenie nároku titulom primeraného finančného zadosťučinenia voči žalovanému, nakoľko úverová zmluva bola uzatvorená medzi žalobkyňou a právnym predchodcom žalovaného. Žalovaný nebol účastníkom úverového vzťahu, zmluvné podmienky úverovej zmluvy nekreoval, a preto sa nemohol dopustiť porušenia práv žalobkyne, ktoré majú spočívať vo formálnom nedostatku úverovej zmluvy, ktorý zakladá bezúročnosť úveru. Porušením práv žalobkyne by mohlo byť len také konanie, ktoré vykazuje znaky nekalosti, agresívnej obchodnej praktiky, klamania spotrebiteľa, pričom žiadneho takého konania sa žalovaný a ani jeho právny predchodca nedopustili.

12. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia z dôvodu občianskoprávneho charakteru tohto súkromnoprávneho inštitútu nemôže plniť funkciu sankcie. Taktiež neprichádza do úvahy ani reparačná funkcia daného inštitútu, ktorá je typická pre iný právny inštitút, a to náhradu škody. Inštitút primeraného zadosťučinenia nemá slúžiť ako prostriedok náhrady škody a nemôže slúžiť na neprimerané obohacovanie sa spotrebiteľa.

13. Pokiaľ ide o trovy konania, súd prvej inštancie svojim rozhodnutím porušil zásadu zodpovednosti za výsledok konania, ktorá je vyjadrená v ust. § 255 CSP. Predmetom tohto sporu je zaplatenie peňažnej pohľadávky. Predmet sporu a jeho výšku vymedzila žalobkyňa v žalobe. Priznanie nároku na náhradu trov konania v plnej výške žalobkyni v prípade jej nižšieho než polovičného úspechu v spore je nielenže porušením rýdzo procesnej zásady zodpovednosti za výsledok konania, ale aj porušením princípov všeobecnej spravodlivosti.

14. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 CSP preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené.

15. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

16. Všeobecným právnym predpisom upravujúcim ochranu spotrebiteľa nie je Občiansky zákonník, ale zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov. Vo vzťahu k tomuto právnemu predpisu aj Občiansky zákonník má povahu osobitného predpisu a vo svojich ustanoveniach len dopĺňa všeobecnú úpravu danú zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov o ďalšie osobitné ustanovenia zamerané na ochranu spotrebiteľov. Je to zrejmé z ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov, podľa ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, pričom v poznámke k tomuto ustanoveniu je daný odkaz na ust. § 52 až § 54 Občianskeho zákonníka.

17. V prípade porušenia práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov a osobitnými predpismi, medzi ktoré sa zaraďuje i Občiansky zákonník, vzniká spotrebiteľovi právo na primerané finančné zadosťučinenie. Toto právo vyplýva z ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom. Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

18. Vychádzajúc z tohto ustanovenia predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je úspešne uplatnenie porušenia práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zo strany spotrebiteľa na súde. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje ak k takémuto porušeniu práva alebo povinností dôjde.

19. V tejto súvislosti je potrebné dodať, že v súčasnosti účinné znenie ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi bolo spôsobilé privediť ujmu spotrebiteľovi. Od 10.6.2013 právo na primerané finančné zadosťučinenie vzniká už úspechom

spotrebiteľa na súde v otázke preukázania porušenia práva alebo povinností ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov alebo osobitnými predpismi.

20. Čo sa týka úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti ako predpokladu pre priznanie práva na primerané finančné zadosťučinenie, tento je naplnený vtedy, ak si spotrebiteľ uplatní porušenie práva alebo povinnosti žalobou proti dodávateľovi, resp. v rámci svojej obrany proti dodávateľom uplatnenému nároku.

21. K uplatneniu práva na primerané finančné zadosťučinenie nemôže dôjsť kedykoľvek. Toto právo vzniká v zmysle ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov po tom čo zo strany spotrebiteľa dôjde k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde. Či došlo k úspešnému uplatneniu porušenia práva alebo povinnosti na súde vyplynie až z rozhodnutia súdu vydaného vo veci samej.

22. Vo veci 8Csp/6/2018 Okresného súdu Prešov žalobca v dôsledku procesnej obrany žalobkyne vzal žalobu v časti o zaplatenie sumy 113,28 eur s príslušenstvom späť, v dôsledku čoho bolo konanie v tejto časti zastavené. Žalobkyni bola uložená povinnosť zaplatiť žalovanému sumu 3.383,48 eur spolu s príslušným úrokom z omeškania a v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá. Dôvodom zamietnutia žaloby bolo to, že v zmluve boli dohodnuté neprimerane vysoké úroky, a preto tento právny úkon v časti odplaty sa považoval za rozporný s dobrými mravmi a teda za neplatný s poukazom na ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Aj keď je nepochybné, že zmluvu o úvere uzatváral so žalobkyňou právny predchodca žalovaného, bol to bez akýchkoľvek pochybností žalovaný, ktorý po postúpení pohľadávky si v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 8Csp/6/2018 uplatnil i plnenia, na ktoré mu zákonný nárok nevznikol v dôsledku neplatného dojednania o úrokoch z úveru. Žalovaný je teda tým subjektom, ktorý vo vzťahu k žalobkyni postupoval v rozpore so zákonom, ak v inom konaní si uplatňoval voči žalobkyni i plnenia z neplatného dojednania o úrokoch. Takéto konanie žalovaného, ktoré mohlo mať za následok vznik bezdôvodného obohatenia na úkor žalobkyne, nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi. Zákaz konať v rozpore s dobrými mravmi priamo vyplýva z ust. § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších predpisov.

23. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. Za primerané vzhľadom na všetky okolnosti prípadu je potrebné považovať finančné zadosťučinenie vo výške 250,- eur tak ako to určil súd prvej inštancie. Takto priznané finančné zadosťučinenie nedosahuje ani polovicu zo sumy 518,99 eur, o ktorú sa chcel žalovaný vo veci vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 8Csp/6/2018 bezdôvodne obohatiť na úkor žalobkyne. Takto priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobkyne, ktorá jej hrozila konaním žalovaného, je akousi určitou satisfakciou za stav, ktorý musela v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý závadne konal, ak v inom konaní si uplatňoval úroky vo výške odporujúcej dobrým mravom.

24. Správnym je i rozhodnutie o trovách konania. V danom prípade predmetom konania bol nárok žalobkyne na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Výška tohto nároku bez akýchkoľvek pochybností závisela od úvahy súdu. Aj keď Civilný sporový poriadok už nemá ustanovenie obdobné úprave obsiahnutej v § 142 ods. 3 OSP, uvedené neznamena, aby nová právna úprava vylučovala osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pri uplatňovaní nároku na primerané finančné zadosťučinenie bolo povinnosťou žalobkyne v žalobe uviesť jeho požadovanú výšku. Z povahy tohto nároku však vyplýva, že presné stanovenie výšky plnenia je závislé od úvahy súdu. Je preto spravodlivé, aby až súdom prisúdená výška plnenia bola braná za základ pre výpočet jednotlivých trov konania, vrátane tarifnej hodnoty pre určenie základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v prípade, že strana je zastúpená advokátom, lebo až vtedy je známa hodnota sporu. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov, čomu zodpovedá aj systematické začlenenie ust. § 255 CSP. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov v plnej výške aj vtedy, ak súd prizná nárok úspešnej strane nie však v požadovanej výške. Ide o prípady, keď výška nároku závisí od úvahy súdu.

25. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok, s výnimkou nenapadnutého výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, ako vecne správny potvrdil.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyni v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

27. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).